
OBSAH

1 Úvod.....	3
1.1 Cíle.....	3
1.2 Požadované znalosti.....	3
1.3 Doba potřebná ke studiu.....	3
1.4 Klíčová slova.....	3
1.5 Použitá terminologie.....	3
2 Památková péče v ČR, legislativa, institucionální zajištění.....	5
2.1 Současná péče o kulturní hodnoty, obecný legislativní rámec.....	5
2.2 Ústřední orgány a jejich kompetence v oblasti kulturních hodnot.....	5
2.3 Oblast veřejné správy a samosprávy.....	6
2.4 Oblast péče o kulturní dědictví - památková péče.....	7
2.4.1 Část první - Základní ustanovení.....	7
2.4.2 Část druhá - Péče o kulturní památky.....	8
2.4.3 Část třetí – Archeologické výzkumy a nálezy.....	9
2.4.4 Část čtvrtá - Orgány a organizace státní památkové péče.....	9
2.4.5 Část pátá - Opatření při porušení povinností (po novele č. 307/2008 Sb. od 28. 8. 2008).....	14
2.5 Další související zákony.....	15
2.6 Programy MK pro podporu obnovy památek a dotační politika.....	15
2.6.1.1 Mezinárodní spolupráce, podpora umění a kultury z EU.....	16
3 Závěr.....	19
3.1 Shrnutí.....	19
3.2 Studijní prameny.....	19
3.2.1 Seznam použité literatury.....	19
3.2.2 Seznam doplňkové studijní literatury.....	19
3.2.3 Odkazy na další studijní zdroje a prameny.....	19

1 Úvod

1.1 Cíle

Cílem je seznámení se způsoby, možnostmi a legislativními nástroji pro ochranu kulturních hodnot v ČR. Součástí tohoto procesu je zajištění péče o nejvýznamnější doklady historického kulturního dědictví, které jsou chráněny státem jako kulturní památky. Centrálně je zajišťována odborná péče, která tvoří součást legislativních nástrojů. Studium kapitoly se dozvíte o organizaci, působnosti a způsobu zajištění státní památkové péče.

Dále se seznámíte s obsahem zákona č. 20/87 Sb., o státní památkové péči v platném znění a dalšími dokumenty, které souvisejí se zachováním kulturních památek a kulturních hodnot.

1.2 Požadované znalosti

K tomu, abyste se správně orientovali v oblasti památkové péče, je třeba znát platnou legislativu památkové péče a institucionální zajištění odbornými i výkonnými orgány v ČR. Budete schopni definovat kulturní památku, památkovou rezervaci a další pojmy obsažené v zákoně č.20/87 Sb. Znalost pravidel Vám umožní dobrou komunikaci s klientem i orgány státní památkové péče, při zpracování, projednání a realizaci obnovy historických objektů, i při zásahu do historických struktur. Požadované znalosti se tedy budou týkat současně platné legislativy, včetně sankcí, které vyplývají ze zákona č.20/87 Sb., o státní památkové péči. Po studiu kapitoly budete znát systém odborného zajištění památkové péče v ČR, mude vědět, kde jsou lokalizována odborná pracoviště NPÚ. Budete schopni objasnit základní státní a evropské programy, podporující zachování a obnovu historického kulturního dědictví.

1.3 Doba potřebná ke studiu

- 4 hodiny /výukový čas + samostudium

1.4 Klíčová slova

historie, historické kulturní dědictví, kulturní památky, Národní kulturní památky, archeologické lokality, obnova památek, legislativa památkové péče, Národní památkový ústav, výkonné orgány státní památkové péče, dotační politika

1.5 Použitá terminologie

Terminologie odpovídá textu zákona. Jedná se o odbornou terminologii památkové péče. Zákon také některé odborné pojmy definuje.

2 Památková péče v ČR, legislativa, institucionální zajištění

(Zákon č 20/87 Sb. o státní památkové péči v platném znění, výkonné orgány státní památkové péče a odborná organizace NPÚ)

2.1 Současná péče o kulturní hodnoty, obecný legislativní rámec

Péče o kulturní hodnoty, historické kulturní dědictví a kulturní rozvoj území je cílem kulturní společnosti. Součástí kulturní politiky každého státu je systém ochrany kulturních hodnot, jehož součástí je i péče o historické kulturní dědictví, památková péče.

Význam kulturních hodnot je zakotven v dokumentech tvořících ústavní rámec politiky ČR.

Jedná se zejména o dokumenty:

- Ústavní zákon č.1/1993 Sb., Ústava České republiky,
- Ústavní listina základních práv a svobod,
- zákony související s problematikou kulturního života, vzdělávání, ochrany životního prostředí, ale také územního plánování a stavebního řádu.

Z těchto dokumentů vyplývá obecná potřeba a právo na lidskou důstojnost a kulturní podmínky života, právo podílet se na správě věcí veřejných, právo na vzdělání, příznivé životní prostředí a ochranu kulturního dědictví.

Ústavní listina práv a svobod mimo jiné zajišťuje právo vlastnit majetek a svobodně s ním nakládat. Práva vlastníků jsou však legislativně omezena a limitována. Při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem.

2.2 Ústřední orgány a jejich kompetence v oblasti kulturních hodnot

Problematika ochrany kulturních hodnot na úrovni ústředních orgánů státu se týká těchto ministerstev:

- **Ministerstvo kultury** – ve věcech výkonu památkové péče
- **Ministerstvo pro místní rozvoj** – ve věcech územního plánování a stavebního řádu
- **Ministerstvo životního prostředí** - ve věcech ochrany životního prostředí, přírody a krajiny
- **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** - ve věcech vzdělávání včetně základní orientace na kulturní hodnoty

- **Ministerstvo práce a sociálních věcí** - při vytváření sociálně-ekonomických podmínek a možností pro kulturní život občanů ČR
- **Ministerstva financí**- ve věci zajišťování prostředků pro realizaci kulturního prostředí na území ČR.

2.3 Oblast veřejné správy a samosprávy

System veřejné správy a samosprávy se zásadním způsobem podílí na vytváření kulturního rozvoje měst a obcí, je základním systémem pro zajišťování kulturního života občanů, má zásadní vliv na prosperitu a image města nebo obce. Jsou to zejména:

- **Krajské úřady** (základní pilíře krajského uspořádání ČR)
- **Obecní úřady obcí s rozšířenou působností** (obce s nejširším rozsahem státní správy v přenesené působnosti)
- **Obecní úřady**

V samostatné působnosti obce je pravomoc **schvalovat program rozvoje územního obvodu obce** a provádět jeho kontrolu a schvalovat podmínky a náležitosti **hospodaření s majetkem obce**, ve věcech samostatné působnosti obce je **vydávání obecně závazných vyhlášek**. **Obec v samostatné působnosti zajišťuje hospodářský, sociální a kulturní rozvoj, ochranu a tvorbu zdravého životního prostředí** s výjimkou těch činností, které jsou zvláštními zákony svěřeny jiným orgánům jako výkon státní správy

V působnosti obecního zastupitelstva je **schvalování rozpočtu obce** a vyúčtování hospodaření obce, schvalování obecně závazných vyhlášek ve věcech samostatné působnosti obce. Zastupitelstvo obce rozhoduje **o pořízení a vydání územně plánovací dokumentace obce – územního plánu**.

Legislativní působnost Krajských úřadů, pověřených měst a obcí:

- Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích /obecní zřízení/, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 129/2000 Sb. o krajích, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 314/2002 Sb. o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovením obcí s rozšířenou působností,
- Evropská charta místní samosprávy ze dne 15. října 1985,
- další dokumenty související s těmito zákony, případně dokumenty charakteru ujednání a doporučení vyplývajících ze spolupráce států EU v oblasti regionálních vazeb, státní správy a samosprávy.

2.4 Oblast péče o kulturní dědictví - památková péče

Památková péče je souhrn všech činností a opatření vedoucích k cílevědomému zachování kulturních památek, jejich důstojné presentaci a odpovídajícímu funkčnímu využití.

Ochrana památek je v ČR podložena zákonem

č. 20/1987 Sb., zákon České národní rady ze dne 30. března 1987, o státní památkové péči (ve znění zákona ČNR č. 425/1990 Sb.)

Nařízení zákona jsou prováděna dle vyhl. č.66/1998 Sb.

Již několik let se připravuje nový zákon, který by měl lépe vyhovovat novým podmínkám péče o kulturní památky.

Zákon č.20/1987 Sb., o státní památkové péči má tyto části:

- Část první - Základní ustanovení
- Část druhá - Péče o kulturní památky
- Část třetí - Archeologické výzkumy a nálezy
- Část čtvrtá - Orgány a organizace státní památkové péče
- Část pátá - Opatření při porušení povinností
- Část šestá - Ustanovení společná a závěrečná

2.4.1 Část první - Základní ustanovení

Důvody pro ochranu památek a státní památkovou péči

Definice kulturní památky

Podle zákona prohlašuje MK ČR:

1) nemovité a movité věci, popřípadě jejich soubory,

a) které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické,

b) které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem.

2) soubory věcí podle odstavce 1), i když některé věci z nich nejsou kulturními památkami.

Národní kulturní památky tvoří nejvýznamnější součást kulturního dědictví národa. Tyto památky prohlašuje vláda ČR nařízením, které stanoví podmínky pro jejich ochranu.

Významnou kategorií památkové péče je ochrana historicky cenného území a jeho částí. V těchto případech jsou prohlašovány:

Památkové rezervace - jsou územím, jejichž charakter je dán souborem nemovitých kulturních památek. Může se jednat o městskou památkovou rezervaci (MPR), venkovskou památkovou rezervaci (VPR), případně soubor archeologických nálezů (APR). Tuto formu plošné ochrany rovněž prohlašuje vláda ČR. Součástí prohlášení jsou podmínky pro zabezpečení ochrany.

Památkové zóny - jsou územím s menším podílem kulturních památek v prostředí sídelního útvaru nebo v krajině. Tyto lokality prohlašuje Ministerstvo kultury po projednání s Krajským úřadem a v prohlášení stanoví podmínky jejich ochrany.

Pro prohlášení památkové zóny je určující charakteristika významných kulturních hodnot území, vymezení hranice památkové zóny, popis předmětu ochrany a péče, stanovení podmínek pro stavební a další činnosti směřující k ochraně území a zvýšení kvality životního prostředí.

Evidence kulturních památek

Souborem základních údajů, které určují památku, památkovou rezervaci, památkovou zónu je **Ústřední seznam**.

Ústřední seznam má tyto části:

- Seznam kulturních památek,
- Seznam památek světového dědictví na území ČR,
- Seznam národních kulturních památek,
- Seznam památkových rezervací,
- Seznam památkových zón,
- Seznam ochranných pásem.

V ČR existuje zveřejněný seznam ohrožených kulturních památek. Obsahuje cca 700 položek.

2.4.2 Část druhá - Péče o kulturní památky

Ochrana a užívání kulturních památek

Vlastník kulturní památky je povinen na vlastní náklad pečovat o její zachování, udržovat ji v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením. Kulturní památku je povinen užívat pouze způsobem, který odpovídá jejímu kulturně politickému významu, památkové hodnotě a technickému stavu.

Obnova kulturních památek

Zamýšlí-li vlastník kulturní památky provést údržbu, opravu, rekonstrukci, restaurování nebo jinou úpravu, je povinen si předem vyžádat **závazné stanovisko obecního úřadu obce s rozšířenou působností**, jde – li o NKP,

závazné stanovisko krajského úřadu. To se týká i staveb, které nejsou kulturními památkami, ale nachází se v MPR, PZ, ochranném pásmu památky. Příslušný orgán státní památkové péče vydá závazné stanovisko na základě odborného vyjádření NPÚ.

Závazné stanovisko obsahuje vyjádření, které práce jsou z hlediska státní památkové péče přípustné a stanoví základní podmínky, za kterých lze tyto práce připravovat a provést. Základní podmínky musí vycházet ze současného stavu poznání kulturně historických hodnot, které je nezbytné zachovat při umožnění realizace zamýšleného záměru.

Příspěvek na obnovu kulturní památky může být poskytnut obcí nebo krajem na žádost vlastníka.

2.4.3 Část třetí – Archeologické výzkumy a nálezy

Archeologické výzkumy je oprávněn provádět Archeologický ústav Akademie věd ČR. V odůvodněných případech po dohodě s AV ČR může MK ČR povolit provádění výzkumu vysokým školám nebo muzeím, pokud je provádějí v rámci vědeckých úkolů.

Archeologický ústav a oprávněné organizace jsou povinny zahájením archeologických průzkumů uzavřít dohodu s vlastníkem nemovitosti na které mají být průzkumy prováděny.

V území s archeologickými nálezy na kterém má být prováděna stavební činnost, jsou stavebníci již v době přípravy povinni tento záměr oznámit Archeolog. ústavu, nebo jiné oprávněné organizaci a provedení průzkumu umožnit záchranný archeologický průzkum. Je-li vlastníkem právnická, nebo fyzická osoba, při jejímž podnikání vznikla nutnost záchranného archeolog. výzkumu, hradí náklady stavebník, jinak hradí náklady organizace provádějící výzkum.

Archeologické nálezy

Archeologickým nálezem je podle zákona věc, nebo soubor věcí, které jsou dokladem nebo pozůstatkem života člověka a jeho činnosti od počátku vývoje do novověku a zachovala se zpravidla pod zemí.

Významným dokumentem, který se stal součástí našeho právního řádu je **Evropská úmluva o ochraně archeologického dědictví.** Cílem úmluvy je ochrana archeologického dědictví jako zdroje evropské kolektivní paměti a nástroje historického a vědeckého studia.

2.4.4 Část čtvrtá - Orgány a organizace státní památkové péče

Výkonné orgány státní památkové péče

Státní památkovou péči vykonávají orgány státní památkové péče, jimiž jsou **Ministerstvo kultury ČR, krajské a obecní úřady obcí s rozšířenou působností**

Ministerstvo kultury – je ústředním orgánem státní správy pro kulturní památky ČR.

- zpracovává prognózy, koncepce a návrhy dlouhodobých výhledů rozvoje státní památkové péče,
- sestavuje, vyhledává a provádí programy komplexní péče o kulturní památky a vytváří pro ně všestranné podmínky, posuzuje návrhy dlouhodobých, střednědobých a prováděcích plánů obnovy kulturních památek,
- usměrňuje kulturně výchovné využívání NKP a ostatních památek v souladu se zájmy státní kulturní politiky,
- koordinuje vědeckovýzkumnou činnost v oboru státní památkové péče,
- zřizuje jako svůj odborný poradní orgán vědeckou radu pro státní památkovou péči,
- spolupracuje s MŠMT a VŠ při výchově pracovníků v oboru státní památkové péče, podílí se na jejich dalším vzdělávání a pro ocenění jejich práce, jedná-li se o mimořádné výsledky, uděluje cenu za památkovou péči,
- zabezpečuje mezinárodní spolupráci v oboru státní památkové péče,
- vydává statut odborné organizace státní památkové péče, která je státní příspěvkovou organizací s celostátní působností.

Ministerstvo kultury uplatňuje stanovisko k politice územního rozvoje a k zásadám územního rozvoje, a dále stanovisko k územně plánovací dokumentaci pro území, ve kterém je památková rezervace, nebo nemovitá věc, nebo soubor nemovitých věcí zapsaný do Seznamu světového kulturního dědictví, a ve vztahu k tomuto území uplatňuje stanovisko k vymezení zastavěného území.

Ministrem kultury je v současné vládě premiéra Nečase **MUDr. Jiří Besser**. Pro státní kulturní politiku není optimální častá změna na postu ministra. (V minulém období byl ministrem kultury Prof. Václav Riedlbauch, před ním Mgr. Václav Jehlička)

Obr.2.1 Ministr kultury ČR- MUDr. Jiří Besser. Zdroj www.mkcr.cz

Krajský úřad - metodicky řídí výkon státní památkové péče v kraji. Má další úkoly a kompetence:

- plní úkoly orgánu státní památkové péče pro národní kulturní památky, pokud nepřísluší MK nebo vládě ČR,
- dozírá v rozsahu své působnosti na dodržování zákona o státní památkové péči a jeho prováděcích předpisů a vyhlášek,
- vykonává státní stavební dohled při obnově národních kulturních památek z hlediska státní památkové péče. A plní další úkoly vyplývající ze zákona o státní památkové péči,

- schvaluje koncepci podpory státní památkové péče v kraji v souladu s koncepcí rozvoje státní památkové péče v ČR a po projednání s MK ČR,
- schvaluje návrhy dlouhodobých, střednědobých a prováděcích plánů a programů zachování a obnovy kulturních památek v kraji,
- usměrňuje kulturně výchovné využití kulturních památek v kraji.
- **uplatňuje stanovisko k územně plánovací dokumentaci pro území, ve kterém je památková zóna nebo nemovitá kulturní památka a nejedná se o území v kompetenci MK,**
- **vydává jako dotčený orgán nebo z vlastního podnětu závazné stanovisko a poskytuje další podklady do řízení vedených jinými správními úřady než orgány státní památkové péče podle zvláštních předpisů, jde-li o zabezpečení péče o NKP,**
- vykonává dozor při obnově NKP z hlediska státní památkové péče.

Obecní úřad s rozšířenou působností

- se podílí na zpracování krajské podpory státní památkové péče a na zpracování krajské podpory státní památkové péče a na zpracování střednědobých a prováděcích plánů a programů obnovy kulturních památek,
- **zabezpečuje předpoklady pro komplexní péči o kulturní památky a nemovitosti, které nejsou kulturní památkou, ale jsou v památkové rezervaci, v památkové zóně nebo v ochranném pásmu a v souvislosti s tím vydává jako dotčený orgán na návrh nebo z vlastního podnětu závazné stanovisko a poskytuje další podklady do řízení vedených jinými správními úřady než orgány státní památkové péče podle zvláštních předpisů,**
- **uplatňuje stanovisko k územně plánovací dokumentaci pro území, ve kterém je nemovitá kulturní památka nebo její ochranné pásmo, pásmo MPR, PZ, nejde-li o kompetence MK, KÚ, a ve vztahu k tomuto území uplatňuje stanovisko k vymezení zastavěného území.**
- usměrňuje péči o kulturní památky zajišťovanou obcemi,
- vykonává státní správu na úseku státní památkové péče, pokud podle tohoto zákona není příslušný jiný orgán státní památkové péče,
- koordinuje označení nemovitých kulturních památek,
- vykonává dozor při obnově kulturních památek při stavbě, změně stavby, terénních úpravách, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby nebo udržovacích pracích na nemovitosti která není kulturní památkou, ale je v PR, PZ nebo ochranném pásmu z hlediska státní památkové péče,
- dozírá v rozsahu své působnosti na dodržování tohoto zákona a předpisů vydaných k jeho provedení.

Obec

Pečuje o kulturní památky v rozsahu katastrálního území a dbá na to, aby vlastníci památek dodržovaly povinnosti, které jim ukládá zákon. Vychází při tom z odborných vyjádření odborné organizace státní památkové péče.

Obec může podle místních podmínek zřídit právnickou osobu nebo organizační složku pro obnovu kulturních památek.

Komise státní památkové péče, konzervátor státní památkové péče a zpravodajové státní památkové péče

Rada kraje a rada obce s rozšířenou působností zřizují podle potřeby pro všestranné posuzování a koordinaci úkolů státní památkové péče komise státní památkové péče jako pracovní komise.

Obecní úřad obce s rozšířenou působností jmenuje po vyjádření odborné organizace státní památkové péče konzervátora památkové péče, jako dobrovolného pracovníka. Konzervátor je členem komise státní památkové péče zřízené radou obce s rozšířenou působností. Úkolem konzervátora je soustavně sledovat stav kulturních památek, podávat obecnímu úřadu s rozšířenou působností zprávy o jejím stavu, péči o ně a jejich využití, navrhuje potřebná opatření a napomáhá k propagaci kulturních památek. Na návrh konzervátora mohou být obecním úřadem s rozšířenou působností pověřeni pro vymezený územní obvod dobrovolní pracovníci do funkce zpravodajů památkové péče, kteří spolupracují s konzervátorem.

Jejich činnost a činnost konzervátora řídí obecní úřad s rozšířenou působností, odbornou pomoc poskytuje odborná organizace státní památkové péče.

Odborná organizace státní památkové péče

Ministerstvu kultury je podřízena odborná organizace státní památkové péče, **Národní památkový ústav (NPÚ), který vznikl k 1. 1. 2003** jako nástupce SUPPOP.

Je odbornou institucí státní památkové péče s celostátní působností.

- zpracovává rozboru stavu a vývoje státní památkové péče, podklady pro prognózy, koncepce a dlouhodobé výhledy rozvoje památkové péče,
- organizuje, koordinuje a plní vědeckovýzkumné úkoly, rozpracovává teorii a metodologii státní památkové péče a metodiku společenského uplatnění kulturních památek,
- vede ústřední seznam a evidenci kulturních památek,
- zabezpečuje odborný dohled, vzdělávání pracovníků v oboru státní památkové péče a další činnosti.

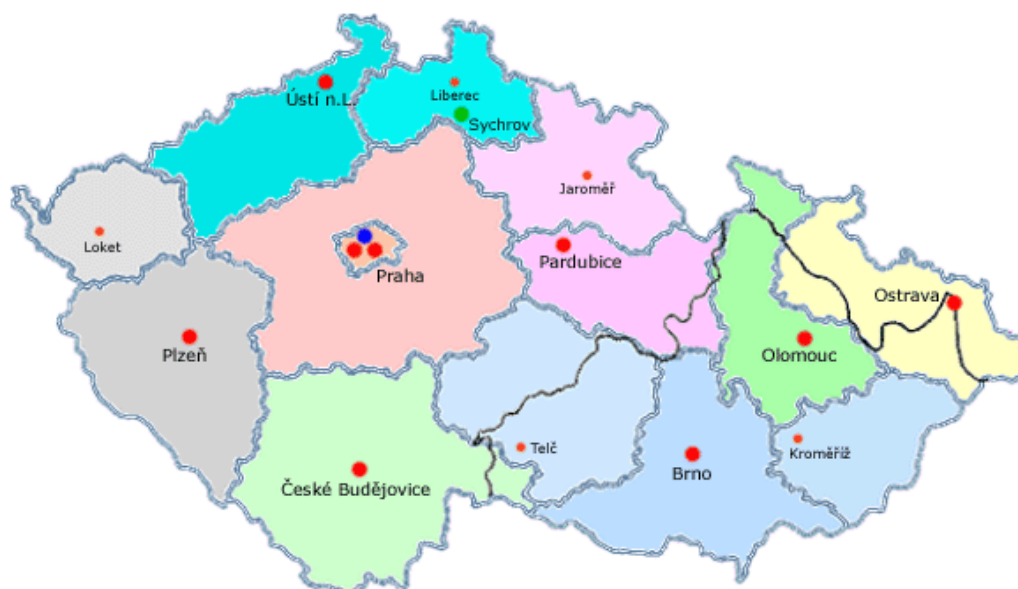
Národní památkový ústav Praha - Územní odborná pracoviště (14)

území

sídlo, pracoviště

území	sídlo, pracoviště
Hlavní město Praha	Praha
Středočeský kraj	Praha
Jihočeský kraj	České Budějovice
Plzeňský kraj	Plzeň
Karlovarský kraj	Loket
Pardubický kraj	Pardubice
Královehradecký kraj	Josefov-Jaroměř
Ústecký kraj	Ústí nad Labem
Liberecký kraj	Liberec
Jihomoravský kraj	Brno
Vysočina	Telč
Olomoucký kraj	Olomouc
Zlínský kraj	Kroměříž
Moravskoslezský kraj	Ostrava
Správa st. zámku Sychrov, specializované pracoviště - zámek Sychrov	

NPÚ je podřízen ministerstvu kultury ČR, které je ústředním orgánem státní správy pro kulturní památky v ČR.

Obr. 2.2: Územní odborná pracoviště NPÚ (zdroj: <http://www.npu.cz>)

Obr.2.3 : Struktura NPÚ, ústředí pracoviště Praha, aktuální stav k 07 2008 (zdroj: <http://www.npu.cz>)

2.4.5 Část pátá - Opatření při porušení povinností (po novele č. 307/2008 Sb. od 28. 8. 2008)

Pokuty právnickým a fyzickým osobám při výkonu podnikání

- Obecní úřad s rozšířenou působností má možnost uložit pokutu právnické, nebo fyzické osobě oprávněné k podnikání až do výše 2 000 000 Kč (dříve 100 000 Kč), z důvodů uvedených v § 35 zákona o státní památkové péči. Jedná se zejména o vědomé zničení, poškození a nechránění kulturní památky, neudržování a neodpovídající užívání, porušování podmínek ve vymezeném ochranném pásmu, provádění obnovy památky bez závazného stanoviska obecního úřadu obce s rozšířenou působností, nebo nedodržení podmínek určených v tomto stanovisku. Krajský úřad je oprávněn k uložení pokuty až do 4 000 000 Kč (dříve 500 000 Kč) v případě, že se jedná o NKP.
- Podle § 39 zákona – Přestupky, může Obecní úřad s rozšířenou působností z důvodů uvedených v zákoně, uložit pokutu fyzické osobě do výše **2 000**

000 Kč (dříve 10 000 Kč), Krajský úřad do výše 4 000 000 Kč (dříve 50 000 Kč) v případě, že se jedná o NKP.

Závěrem je třeba připomenout, že změnou Ústavy České republiky od června 2002, se staly nedílnou součástí našeho právního řádu, pokud jde o ochranu hmotného kulturního dědictví a péči o něj dva mezinárodní dokumenty, jimiž je Česká republika vázána Jsou to:

Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy a Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy.

2.5 Další související zákony

- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu – stavební zákon, platný od 1.1. 2007 a jeho vyhlášky:

Vyhláška č. 498/2006 Sb., o autorizovaných inspektorech,

Vyhláška č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb,

Vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti,

Vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných technických požadavcích na využívání území,

- Zákon č. 360/1992 Sb., a zákon 224/2003 Sb. o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě v platném znění.

Autorizovaný architekt je při svoji tvorbě respektovat historické prostředí, tvorbu předchozích generací a autorů, kteří se na ní podíleli. Je povinen tvořit v souladu se současnými potřebami, zachovávat etický kodex a další významné dokumenty vyplývající z jeho profese.

2.6 Programy MK pro podporu obnovy památek a dotační politika

Ministerstvo kultury vyhlašuje, koordinuje a provádí podporu obnovy památek těmito programy:

- Havarijní program
- Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón,
- Program záchrany architektonického dědictví,
- Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny,
- Program restaurování movitých kulturních památek
- **Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností (2008)**
- **Podpora pro památky UNESCO** (na nemateriální účely)

Z těchto programů lze čerpat prostředky na obnovu kulturních památek.

Další státní programy vědeckého a výzkumného charakteru:

- Program podpory záchranných archeologických výzkumů,
- Program výzkumu a vědeckého zhodnocení kulturních hodnot prostředí, identifikace, ochrany, zachování a prezentace památkového fondu,
- Program podpory občanských sdružení v památkové péči.

2.6.1.1 Mezinárodní spolupráce, podpora umění a kultury z EU

- **Norské fondy** (Norsko, Island, Lichtenštejnsko) - finanční pomoc poskytovaná formou grantů pro investiční a rozvojové projekty týkající se ochrany a podpory kulturního dědictví, ŽP, soudnictví, zdravotnictví a dalších oblastí. Jsou určeny pro projekty, které nelze podporovat ze strukturálních fondů.
- **Dotacíní politika EU- Culture 2000** – program byl koncipován pro období 2000-2007 pro částečné financování mezinárodních projektů z oblasti kultury a umění s cílem:

podpořit kulturní dialog a vzájemné znalosti kultury a historie evropských národů, tvůrčí činnost a nadnárodní šíření kultury, mobilitu umělců, kulturních pracovníků.

Zdůraznit kulturní rozmanitost a rozvíjet formy uměleckého výrazu. Uznat roli, která přísluší kultuře ve společenském a hospodářském vývoji, a zlepšit přístup ke kultuře a účasti na kulturním dění v EU pro co největší počet občanů. Posílení mezevropského dialogu a vzájemné výměny mezi evropskými a mimoevropskými kulturami

Sdílení a zdůraznění společného kulturního dědictví evropského významu, šíření know-how a osvědčených postupů při jeho konzervaci a ochraně.

Vybrané projekty v rozsahu 2-3 let byly podporovány částkou 50 tis.-150 tis. Euro. Výběr projektu je podmíněn účastí 5-ti spoluorganizátorů z 5-ti různých zemí z 31 evropských zemí, které mají ke vstupu přístup.

Účinnost programu je i v dalším plánovacím období 2007-2013 v těchto akčních liniích:

- podpora kulturních projektů (1.1 projekty víceleté spolupráce – dlouhodobé projekty, 1.2.1 akce spolupráce – krátkodobé projekty, 1.2.2 literární překlady a 1.3 zvláštní akce)
- podpora subjektů aktivních v oblasti kultury na evropské úrovni
- podpora studií, analýz, sběru a šíření informací v oblasti kulturní spolupráce; podpora národních kanceláří

Podrobnosti na <http://www.culture2000.cz>

Další možnosti jsou dotace ze strukturálních fondů, které jsou nástrojem regionální strukturální politiky EU.

- z evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) je možno využít prostředky pro investiční infrastrukturní projekty (výstavba silnic a

železnic), likvidaci ekolog. zátěží, podporu podnikatelů, rekonstrukci kulturních památek, využívání obnovitelných zdrojů energie a další.

- Integrovaný operační program (IOP) „Vracíme památky do života“, umožňuje kromě obnovy památek také jejich návrat do společenského života. Programy pro služby a vzdělávání.

Na obnově památek a výkonu památkové péče se dále podílejí také **neziskové organizace a občanská sdružení** působící dlouhodobě, např. Klub za starou Prahu nebo účelově založené společnost i- občanské iniciativy, pro podporu řešení aktuálních problémů, např. společnost POLYPEJE – vznikla v roce 1994 pro obnovu hradu Cimburk. Obdobná společnost obnovila například hrad Lukov ve Zlínském okrese. I tyto organizace využívají prostředků z evropských fondů.

Kontrolní otázky

1. *Který zákon v ČR určuje ochranu památek a památkovou péči? (označení, název zákona, jeho hlavní části)*
2. *Jaká je definice památky podle tohoto zákona?*
3. *Kdo je podle tohoto zákona kompetentní k prohlášení kulturní památky?*
4. *Jaké kategorie kulturních památek se podle zákona rozlišují?*
5. *Je v zákoně obsažená péče o archeologické nálezy a lokality? Co je dle tohoto zákona archeologickým nálezem? Kdo je oprávněn provádět archeologické výzkumy?*
6. *Uveďte název odborné organizace památkové péče v ČR a její plošnou strukturu.*
7. *Kdo je povinen se o památku zapsanou v Ústředním seznamu kulturních nemovitých památek starat a udržovat ji?*
8. *Mohou se kulturní památky využívat k libovolným účelům?*
9. *Co obsahuje „závazné stanovisko“ k obnově kulturní památky, kdo ho vydává a na základě jakého elaborátu?*
10. *Jaké jsou podle zákona sankce při nedodržování povinností vlastníka kulturní památky?*
11. *Kdo dává podnět k zapsání objektu do Ústředního seznamu kulturních památek?*
12. *Uveďte dva základní dokumenty mezinárodního významu, týkající se historického kulturního dědictví, které jsou od roku 2002 součástí našeho právního řádu.*

3 Závěr

3.1 Shrnutí

Závěrečné shrnutí

Péče o kulturní hodnoty a památky je společenskou potřebou a závazkem vůči našim předkům i budoucím generacím. Péči o kulturní hodnoty je třeba chápat jako cílevědomou koordinovanou činnost, vycházející z potřeby vnímání a tvorby kvalitního životního prostředí, životního stylu, příležitost k zajímavé prezentaci, inspiraci k nové tvorbě. V ČR je péče o historické kulturní dědictví součástí kulturní politiky vlády. Pro zachování, regeneraci a odpovídající využití kulturních památek a kulturního prostředí jsou v ČR vytvořeny mechanismy, které vytvářejí dostatečnou zárukou žádaného výsledku.

Pro zlepšení péče o památky je již připraven návrh nového zákona o památkovém fondu. Jeho základem je soulad s evropskou legislativou, umožňující sjednocení názorů, postupů a metodiky v oblasti památkové péče.

3.2 Studijní prameny

3.2.1 Seznam použité literatury

- [1] 20/1987 Sb., zákon České národní rady ze dne 30. března 1987, o státní památkové péči (ve znění zákona ČNR č. 425/1990 Sb.) a vyhl. č.66/1998 Sb., dostupné na: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/legislativa/pravni-predpisy-z-oblasti-pamatkove-pece-18039/>

3.2.2 Seznam doplňkové studijní literatury

- [2] Hájek, T. *Zánik a vznik památkových péčí*. Praha, Epoque, 2005.

3.2.3 Odkazy na další studijní zdroje a prameny

- [3] Vývoj a současné principy památkové péče. Dostupné na: <http://www.npu.cz/pro-odborniky/pamatky-a-pamatkova-pece/historie-a-principy-pamatkove-pece/>
- [4] Návrh věcného návrhu zákona o památkovém fondu. Dostupné na <http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-politika/kulturni-politika-fresh.pdf>
- [5] Kulturní politika ČR 2009-14: dostupné na: <http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-politika/kulturni-politika-fresh.pdf>
- [6] Finanční mechanismy EHP/Norsko, dostupné na: <http://www.mkcr.cz/ehp-norsko/default.htm>
- [7] Integrovaný operační program, dostupné na: <http://www.kultura-evropa.eu/>

